

ÍNDICE

Segundo a Resolución do 27 de xullo de 2015 (DOG 29 de xullo) as programacións didácticas deberán conter os seguintes elementos:

Elementos da programación		Folla Nº
1.	Introdución e contexto do centro lr	2
2.	Contribución ás competencias básicas lr	6
3.	Concreción dos obxectivos para o curso lr	8
4.	Concreción para cada estándar lr	
	1º.- Secuenciación e Temporalización lr	9
	2º.- Grao de consecución da materia e procedementos e instrumentos de avaliación lr	18
5.	Concrecións metodolóxicas lr	22
6.	Materiais e recursos didácticos lr	24
7.	Criterios sobre avaliación, cualificación e promoción lr	25
8.	Indicadores de logro para avaliar o proc.ensino e práctica docente lr	29
9.	Organización actividades , seguimento, recuperación e avaliación de materias pendentes lr	36
10.	Procedemento acreditación coñecementos previos lr	36
11.	Avaliación inicial e medidas lr	36
12.	Medidas de atención á diversidade lr	37
13.	Concreción de elementos transversais lr	39
14.	Actividades complementarias e extraescolares lr	39
15.	Revisión, avaliación e modificación da programación lr	40

1- INTRODUCCIÓN E CONTEXTO DO CENTRO [INDICE](#)

1.1- Características do centro.

a) Situación.

O I.E.S de Monterroso está situado no núcleo poboacional de Monterroso que limita ó norte cos concellos de Guntín e Palas de Rei; ó oeste con Palas de Rei e Antas de Ulla; ó este con Portomarín, Taboada e Guntín, e o sur con Taboada e Antas de Ulla.

A extensión do concello de Monterroso é de 114,6 Km² e sitúase no Suroeste da provincia de Lugo, practicamente no centro desta. É unha comarca eminentemente rural, aínda que cada vez faise máis apreciable o proceso de concentración urbana propio destes tempos.

O concello de Monterroso ten un total de 4529 habitantes. O núcleo urbano, con 1774 h, constitúe o 37,9% da poboación total, en comparación cos 22 núcleos rurais con menos de 100 h. que representan só o 31,1%. Nos últimos anos o concello sufriu unha perda de poboación debido ó envellecemento poboacional e a regresión do sector primario.

Desde o punto de vista socioeconómico o concello de Monterroso caracterízase polo elevado peso do sector primario, aínda que algunhas familias do núcleo urbano adócase ó sector servizos. Tamén hai pequenas industrias, que representan o 15% da actividade económica.

O Concello de Antas de Ulla, situado na provincia de Lugo a 45 kilómetros da capital provincial, ubícase no Centro Xeográfico de Galicia. Limita ó norte con Palas de Rei, ó sur con Taboada e a provincia de Pontevedra, no leste con Monterroso, e no oeste coa provincia de Pontevedra.

Situado na vertente norte da Serra do Farelo, a súa paisaxe, eminentemente marcada polo Monte Farelo (956 m) e o río Ulla, caracterízase por sinuosas montañas que rodean a conca do río, formando unha planicie de suave relevo cuberta por grandes extensións de árbores, sendo os máis característicos os carballos e castiñeiros.

Cunha superficie de 104 km² conta con 2600 h distribuídos en 28 parroquias que albergan uns 100 núcleos poboacionais.

A economía do municipio basease no sector primario, principalmente agricultura e gandería, que ocupa ó 60% da poboación activa. Compre subliñar a relevancia da gastronomía, con tres produtos que a lideran: o pan de Antas, o queixo da Ulloa e maila carne.

b) Centros adscritos.

A maior parte do alumnado que acude ao centro procede dos centros de primaria adscritos o noso IES, estes centros son:

- C.E.I.P. de Monterroso.
- C.E.I.P. de Antas de Ulla

Estas dúas poboacións están integradas dentro da comarca da Ulloa, marcada pola configuración natural do río Ulla, vértebra principal que inflúe na distribución territorial da poboación.

c) Ensinanzas que oferta.

Actualmente, no centro impártense as seguintes ensinanzas.

ENSINANZAS	Educación Secundaria Obrigatoria			Primeiro	
				Segundo	
				Terceiro	
				Cuarto	
	Educación non Obrigatoria	Bacharelato	Modalidade de Humanidades e Ciencias Sociais	Modalidade de Humanidades	Primeiro e segundo
				Modalidade de Ciencias Sociais.	
			Modalidade de Ciencias		
		Formación Profesional	Formación Profesional Básica “ <i>Informática de oficina</i> ” (Familia “ <i>Informática e Comunicións</i> ”)		
	Formación Profesional	Ciclo Formativo de Grao Medio “ <i>Sistemas Microinformáticos e de Redes</i> ”		Primeiro e segundo	

d)- Características singulares.

O centro leva organizase dende o curso 2012/2013 con “Aulas Materias”, o que permitiu entre outras cousas a implantación das Bibliotecas de Aula. A avaliación positiva realizada dende entón animámonos a continuar coa súa implantación e a mellorar este xeito de organizarnos.

Sen embargo, dende o curso 2020/2021, con motivo do Protocolo COVID-19 e a normativa establecida ó respecto, a organización do centro en función da aula materia, entre outras medidas novidasas adoptadas, deixouse en suspenso ata que unha situación de normalidade permita a súa restitución.

O IES de Monterroso leva dende o ano 2009 no Plan de Mellora de Bibliotecas Escolares.

En xuño de 2010 participamos no concurso a nivel nacional “ Boas Prácticas na Biblioteca Escolar” onde acadamos un segundo premio na modalidade de Ensino Secundario.

Funciona unha “Biblioteca Familiar” que achega títulos relacionados coa educación e a aprendizaxe ás nais e pais do noso alumnado. Este curso funcionaron catro clubs de lectura, dos de rapaces e un de pais/nais, onde o profesorado, os pais/nais e xente do pobo nos mesturamos para disfrutar da lectura. Na sala do profesorado hai unha biblioteca activa onde o profesorado intercambia e presta os seus títulos preferidos.

Participamos no Plan Abalar.

O centro ten unha sección bilingüe en matemáticas na ESO.

Traballamos co programa para a prevención do acoso escolar “Titoría entre iguais” e neste curso iniciamos o programa “Educación Responsable” un programa formativo en intelixencia emocional para alumnado e profesorado que combinamos cos outros programas nos que intervimos.

No noso centro funciona un equipo de alumnado mediador que participa nos “Encontros anuais do Alumnado Mediador” organizados en Galicia dentro do programa “Vivir xuntos, convivir”.

Dentro dos “Contrato programa” organizamos diversas actuacións: o programa PROA de atención ao alumnado fora do horario escolar; os “Encontros coas familias” nos que organizamos charlas e obradoiros co fin de achegarnos ás familias e reflexionar xuntos sobre a educación dos adolescentes. facer un intercambio construír e enriquecer a comunidade educativa; distintos obradoiros de relaxación, técnicas de estudo, encontros con persoeiros galegos, etc...

As actividades propostas serán reflectidas na páxina do centro:

<http://www.edu.xunta.es/centros/iesmonterroso/>

1.2- Características do alumnado.

Este centro é o único da vila polo que todo o alumnado escolarízase nel.

Os fillos de funcionarios do centro de penitenciaría chegan de todas as rexións ata aquí. Tamén obsérvase un fluxo de emigrantes retornados procedentes do País Vasco e Cataluña. O mesmo tempo, cada ano estase a producir un incremento de inmigrantes procedentes de Portugal e Sudamérica.

Outra institución que aporta alumnado a este centro é a “Casa de Acollida” de menores que atende a menores en situación de desprotección e leva funcionando dende fai moitos anos.

Todas estas familias envían os seus nenos ao único instituto do pobo, o IES de MONTERROSO, o que contribúe á singularidade e riqueza cultural do noso alumnado.

Achéganse, tamén, ao noso centro educativo, rapaces de concellos fronteirizos, Taboada e Portomarín.

Lingua materna dominante. O alumnado escolarizado no centro é maioritariamente galego falante.

Alumnado con NEAE no curso actual.

Un dos aspectos máis salientables é a diversidade inherente as características individuais de cada alumno e alumna. Esta diversidade maniféstase nas diferentes formas de pensar e proceder máis ou menos indutivas, dedutivas, creativas, críticas...É facilmente contrastable a diferenza no dominio dos coñecementos previos que facilitan a adquisición de aprendizaxes de niveis superiores.

Tamén son diversos, entre o alumnado, os contidos de estudo, os métodos de traballo e os niveis de interese e motivación, situación que se fai máis evidente co paso do tempo. Igualmente, son diferentes na capacidade de centrarse no traballo e na cantidade e calidade dos contidos de aprendizaxe.

No centro tamén se escolariza alumnado procedente de minorías étnicas e culturais.

Ademais, das características diferenzas inherentes á totalidade do noso alumnado, podemos sinalar a escolarización no centro de alumnado con Necesidades Educativas Específicas de Apoio Educativo. Dentro desta categoría no curso actual está escolarizado o seguinte alumnado:

✓ **Alumnado con necesidades educativas especiais, asociadas a alteracións do comportamento por presentar TDAH.**

✓ **Alumnado con necesidades específicas de apoio educativo derivadas de condicións persoais ou historia escolar asociadas con:**

- **Pertenza a minorías étnicas, situación sociocultural desfavorable e atraso escolar. .**
- **Situación sociocultural desfavorable e medidas de protección e tutela.**
- **Situación sociocultural desfavorable grave.**
- **Alumno con sospeitas de acoso escolar.**
- **Problemas de saúde.**
- **Alumna con antecedentes de longa hospitalización.**

Os problemas sociais detectados son: abandono escolar, absentismo, familias desestruturadas, alumnado de integración tardía. De xeito puntual obsérvanse casos de acoso escolar. Aparte da labor docente, consideramos moi importante a influencia que os docentes exercemos como modelo e guía, nesta etapa tan complexa que é a adolescencia, xa que isto posibilita que as perspectivas do alumnado se amplíen e enriquezan.

2- CONTRIBUCIÓN Ó DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE [INDICE](#)

Segundo o establecido na Orden ECD/65/2015, de 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato as competencias clave son aquelas que todas as persoas precisan para a súa realización e desenvolvemento persoal, así como para a cidadanía activa, a inclusión social e o emprego.

Nesa mesma orde establécense que todas as áreas ou materias do currículo deben participar no desenvolvemento das distintas competencias clave do alumnado. Estas competencias do currículo son as seguintes:

- a) Comunicación lingüística.
- b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
- c) Competencia dixital.
- d) Aprender a aprender.
- e) Competencias sociais e cívicas.
- f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
- g) Conciencia e expresións culturais

A materia de Ética e Cine (EC) contribúe á consecución das competencias clave. Resulta evidente que o obxectivo de alcanzar maiores competencias sociais e cívicas está presente na propia constitución como materia. Pero a reflexión ética tamén require a posta en práctica da competencia de comunicación lingüística, pola necesidade de rigor e claridade na exposición das propias ideas e das que se poidan presentar, tanto por parte doutros intervenientes como na película motivadora da reflexión. Tamén resulta indispensable fomentar tanto a competencia de aprender a aprender como a de sentido da iniciativa e espírito emprendedor, pois ambas inciden na necesidade de crecemento persoal, tanto na orde do exercicio dos procesos cognitivos como na do aprecio pola creatividade, o sentido crítico e o non-estancamento. Para a reflexión sobre os temas propostos, ademais, é necesario ter presentes os valores de respecto, de non-violencia, de liberdade, de igualdade entre as persoas, de solidariedade e pluralismo, etc. Por último, a materia préstase a desenvolver nos alumnos e nas alumnas, tanto en traballos colaborativos como en tarefas individuais, a competencia informática, que lles permita acceder e seleccionar información, procesala e plasmar as súas creacións en produtos cunha innegable capacidade para a comunicación.

Débese salientar, tamén, a oportunidade que brinda a materia para pór en práctica metodoloxías didácticas activas e contextualizadas que faciliten a participación do alumnado en debates, traballos cooperativos, a realización de tarefas persoais, a aprendizaxe baseada en problemas, o estudo de casos, etc., metodoloxías todas elas que lle confiren ao alumnado o papel de axente activo da súa propia formación.

A materia de libre configuración Ética e Cine para 2.º de Bacharelato potencia especialmente o desenvolvemento das seguintes competencias clave

- ☞ **Comunicación lingüística**
- ☞ **Competencia dixital**
- ☞ **Conciencia e expresións culturais**
- ☞ **Competencias sociais e cívicas**
- ☞ **Fomento da aprendizaxe autónoma (aprender a aprender).**

Para concretar algo máis a contribución ó desenvolvemento das competencias clave, no apartado nº 5 establécense que competencia clave se traballará para cada un dos estándares de aprendizaxe. Para iso na táboa utilizaranse as seguintes abreviaturas:

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

3- CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS [INDICE](#)

A educación secundaria obrigatoria ten por finalidade lograr que os alumnos e as alumnas adquiren os elementos básicos da cultura, nomeadamente nos seus aspectos humanístico, artístico, científico e tecnolóxico; desenvolver e consolidar neles/as hábitos de estudo e de traballo; prepararlos/as para a súa incorporación a estudos posteriores e para a súa inserción laboral, e formalos/as para o exercicio dos seus dereitos e das súas obrigas na vida como cidadáns e cidadás.

Tendo en conta iso, a materia de Ética e Cine contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas unha serie de capacidades que lles permitan a consecución dun conxunto de obxectivos que teñen como finalidade orientar o alumnado adolescente na escolla do seu proxecto de vida persoal.

Por iso, e considerando os obxectivos xerais de etapa, a materia de Ética e Cine terá, para este curso, os seguintes obxectivos:

- a. Argumentar os valores e os principios éticos da DUDH como base das democracias dos séculos XX e XXI.
- b. Sinalar a importancia da participación cidadá nos aspectos políticos do Estado para asegurar unha democracia que defenda os dereitos humanos.
- c. Resaltar o deber ético e cívico dos cidadáns para asumir a democracia como unha forma de vida, sendo conscientes dos riscos aos que está sometida para poder tomar as medidas oportunas.
- d. Apreciar o valor do «Estado de dereito» e da «división de poderes» como eixes vertebradores do Estado democrático.
- e. Identificar os principios fundamentais dunha política social e económica, e a súa fundamentación ética.
- f. Describir as consecuencias derivadas da xustificación das normas xurídicas, a través da reflexión sobre diversas teorías, para poder opinar de forma razoada sobre a base ética das leis.
- g. Adquirir unha opinión coherente sobre a fundamentación ética das leis.
- h. Entender e valorar o contido da DUDH, facendo especial fincapé no respecto á dignidade humana como base de todos os dereitos humanos.
- i. Valorar as características dos «dereitos humanos», considerando o seu desenvolvemento histórico como unha conquista da humanidade.
- j. Coñecer o panorama actual respecto ao exercicio dos dereitos da muller e da infancia en gran parte do mundo, coñecendo as causas da situación e tomando conciencia delas, co fin de promover a súa solución.
- k. Tomar conciencia da falta de neutralidade de certas investigacións científicas actuais, cuxos obxectivos non respectan un código ético fundamentado na DUDH, en prol dun falso progreso e prexudicando as persoas ou o ambiente.
- l. Coñecer que é a tecnociencia e avaliar o seu impacto negativo no ambiente.
- m. Entender os problemas que a dependencia da tecnoloxía lle provoca ao ser humano.

4. 1. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS [INDICE](#)

Ética e Cine. 2º de BACHARELATO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	TEMPOR
	Bloque 1. A dignidade da persoa: culturas e identidades.				
	Película: <i>Me llamo Khan/ El reino de los cielos</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. A dignidade do ser humano como valor básico para as relacións con outras persoas. ▪ B1.2. Atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade. ▪ B1.3. Léxico do bloque: dignidade da persoa, fraternidade, prexuízos, liberdade humana, trato digno, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Interpretar e valorar a importancia da dignidade da persoa como o valor do que parte e no que se fundamenta a DUDH, subliñando os atributos inherentes á natureza humana e os dereitos inalienables e universais que derivan dela, como o punto de partida sobre o que deben xirar os valores éticos nas relacións humanas a nivel persoal, social, estatal e universal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB1.1.1. Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza. ▪ ECB1.1.2. Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade. ▪ ECB1.1.3. Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes, que se utilizan na DUDH: dignidade da persoa, fraternidade, prexuízos, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA 	SETEMBRO- OUTUBRO
<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. A dignidade do ser humano como valor básico para as relacións con outras 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Interpretar e valorar a importancia da dignidade da persoa como o valor do que parte e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB1.1.4. Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH 		

Ética e Cine. 2º de BACHARELATO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	TEMPOR
	<p>persoas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade. ▪ B1.6. Léxico do bloque: dignidade da persoa, fraternidade, prexuízos, liberdade humana, trato digno, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, etc. 	<p>no que se fundamenta a DUDH, subliñando os atributos inherentes á natureza humana e os dereitos inalienables e universais que derivan dela, como o punto de partida sobre o que deben xirar os valores éticos nas relacións humanas a nivel persoal, social, estatal e universal.</p>	<p>na dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB1.1.5. Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade. ▪ ECB1.1.6. Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza. 		
▪		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bloque 2. Igualdade e violencia de xénero 		▪	
▪		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Película: <i>El color púrpura / Thelma y Louise</i> 		▪	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Dereitos e liberdades de todas as persoas, incluídas as mulleres, establecidos na DUDH, que o Estado debe respectar e facer respectar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Explicar, baseándose na DUDH, os principios que deben rexer as relacións entre homes e mulleres, co fin de favorecer o seu cumprimento na sociedade en que vivan. ▪ B2.2. Establecer a importancia para calquera sociedade da incorporación das mulleres con plenos dereitos a todas as tarefas desa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB2.1.1. Comenta os dereitos do homes e mulleres que o Estado debe respectar e fomentar, e nas relacións existentes entre ambos. ▪ ECB2.1.2. Explica os dereitos humanos que se incumpren nas relacións de desigualdade entre homes e mulleres. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCL 	

Ética e Cine. 2º de BACHARELATO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	TEMPOR
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 		<p>sociedade.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB2.1.3. Elabora unha presentación con soporte informático e audiovisual que ilustre os contidos máis sobresaíntes tratados no tema, e expón as súas conclusións de xeito argumentado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE 	NOVEMBRO-DECEMBRO
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Sociedades con modelos de desigualdade nas relación de parella e familiares. ▪ B2.3. Sociedades con modelos que fomentan a igualdade nas relación de parella e familiares e o trato non discriminatorio das mulleres na vida social. ▪ B2.4. Léxico do bloque: violencia de xénero, violencia familiar, violencia doméstica, igualdade, identidade, patriarcado, teito de cristal etc.. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Explicar en que consisten as relacións de parella e as relacións familiares. ▪ B2.4. Valorar os dereitos fundamentais de todas as mulleres: igualdade, liberdade e identidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB2.2.1. Describe e avalía o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB2.2.2. Diserta acerca do impacto que teñen os medios de comunicación masivos nos estereotipos de mulleres e homes e a necesidade sobre eses estereotipos na vida social. ▪ ECB2.2.3. Valora a necesidade dunha regulación ética e xurídica en relación coa violencia de xénero e coa regulación das relación de parella e familiares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC 	
	Bloque 3. A resolución pacífica de conflitos				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Película: <i>Crash / Chocolat</i> 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	

Ética e Cine. 2º de BACHARELATO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	TEMPOR
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ f ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Importancia e valor da relación con outros seres humanos para constituírnos en persoas no sentido pleno. ▪ B3.2. A necesidade de que nas sociedades primen os valores de paz, comprensión e tolerancia fronte a calquera outro tipo de consideracións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Recoñecer que a necesidade dunha regulación ética en defensa da paz e da convivencia pacífica é fundamental no mundo actual de grandes e rápidos cambios. ▪ B3.2. A magnitude do perigo que resulta pensar que a violencia de calquera tipo pode ser unha resposta efectiva a calquera tipo de conflito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB3.1.1. Xustifica racionalmente e estima a importancia da reflexión ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos ante o perigo que pode representar a violencia física, psíquica ou intelectual para por en grande risco os dereitos fundamentais da persoa de integridade persoal ou social. ▪ ECB3.4.2. Utiliza a súa iniciativa persoal e emprendedora para elaborar unha presentación con soporte informático acerca da importancia de buscar unha alternativa a calquera conflito persoal, interpersoal ou como comunidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCC ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CSIEE 	XANEIRO-FEBREIRO-MARZO
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Proxecto de vida persoal: límites e oportunidades que ofrecen as circunstancias persoais, e valores éticos que serven como guía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Comprender e apreciar a importancia que teñen para o ser humano do século XXI as circunstancias que o rodean, salientando os límites que lle impoñen e as oportunidades que lle ofrecen para a elaboración do seu proxecto de vida, conforme os valores éticos que libremente elixe e que dan sentido á súa existencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB3.2.1. Describe e avalía as circunstancias que no momento actual o/a rodean, identificando as limitacións e as oportunidades que se lle formulan desde as perspectivas social, laboral, educativa, económica, familiar, afectiva, etc., co obxecto de deseñar, a partir delas, o seu proxecto de vida persoal, determinando libremente os valores éticos que deben guialo/a cara a unha convivencia pacífica.. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE 	
Bloque 4. A política e os Dereitos Humanos					

	Ética e Cine. 2º de BACHARELATO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	TEMPOR
	Película: <i>La lengua de las mariposas / Missing</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Dereito e leis: finalidade, características e xustificación ética. ▪ B4.2. Conflitos entre principios éticos individuais e principios normativos sociais. ▪ B4.2. Deberes cívicos como cumprimento de valores éticos e como defensa e difusión dos dereitos humanos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Concibir a democracia non só como unha forma de goberno, senón como un estilo de vida cidadá, consciente do seu deber como elemento activo da vida política, colaborando na defensa e na difusión dos dereitos humanos tanto na súa vida persoal como na social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB4.1.1. Comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes (defensa dos valores éticos e cívicos, respecto e tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC 	MARZO-ABRIL-MAIO
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Promoción dos DDHH por parte dos Estados: fomento e ensino dos valores éticos que promoven o respecto e a tolerancia cara a outras opinións, opcións ou formas de entender o mundo.. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Reflexionar acerca do deber da cidadanía e dos Estados de promover o ensino e a difusión dos valores éticos como instrumentos indispensables para a defensa da dignidade e os dereitos humanos, ante o perigo de ditaduras ou modelos totalitarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB4.2.1. Xustifica racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e recoñece os retos que aínda teñen que superar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB4.2.2. Comenta o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos de demagogias e totalitarismos, de tomar medidas de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vixencia, e a necesidade de respectalos en todo o mundo (deber de contribuír na construción dunha sociedade xusta e solidaria, fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas; honestidade, lealdade, pacifismo, prudencia, e mutua comprensión mediante o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC 	

Ética e Cine. 2º de BACHARELATO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	TEMPOR
			diálogo, etc.).		
▪	▪	▪ B4.3. Apreciar a necesidade das leis xurídicas no Estado, para garantir o respecto aos dereitos humanos, e disertar acerca dalgúns dilemas morais nos que existe un conflito entre os deberes éticos, relativos á conciencia da persoa, e os deberes cívicos que lle impoñen as leis	▪ ECB4.3.1. Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia.	▪ CCL ▪ CSIEE	

Ética e Cine. 2º de BACHARELATO						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	TEMPOR	
		xurídicas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB4.3.2. Emprande a elaboración dunha presentación, con soporte informático e audiovisual, acerca dalgunhas institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos: Organización das Nacións Unidas (ONU) e os seus organismos, como FAO, Organismo Internacional de Enerxía Atómica (OIEA), Organización Mundial da Saúde (OMS), Organización das Nacións Unidas para a Educación, a Ciencia e a Cultura (UNESCO), etc., organizacións non gobernamentais como Greenpeace, UNICEF, Cruz Vermella, Media Lúa... 	CCL		
Bloque 5. A xustiza e a política.						
Película: <i>Slepeers / La Ola /American History X</i>						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Dereito e leis: finalidade, características e xustificación ética. ▪ B5.2. Conflitos entre principios éticos individuais e principios normativos sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Apreciar a necesidade das leis xurídicas no Estado, para garantir o respecto aos dereitos humanos, e disertar acerca dalgúns dilemas morais nos que existe un conflito entre os deberes éticos, relativos á conciencia da persoa, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB5.1.1. Explica a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia. 	CCL		

Ética e Cine. 2º de BACHARELATO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	TEMPOR
		e os deberes cívicos que lle imponen as leis xurídicas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB5.1.2. Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE 	MAIO-XUÑO
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Deficiencias na aplicación dos DDHH referidos ao económico e ao social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Valorar a DUDH como conxunto de ideais irrenunciáveis, tendo presentes os problemas e as deficiencias na súa aplicación, especialmente no relativo ao ámbito económico e social, indicando a importancia das políticas de discriminación positiva no caso de colectivos marxinais ou discriminados por razón de etnia, sexo, condición sexual ou económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB5.2.1. Xustifica racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e recoñece os retos que aínda teñen que superar. ▪ ECB5.2.2. Sinala algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e sociais (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego, á vivenda, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSC 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Dereito á seguridade e a paz. ▪ B5.5. Compromiso coa paz e a solidariedade coas vítimas da violencia. ▪ B5.6. Ameazas á paz polos discursos totalitarios, demagóxicos e aqueles que 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Entender a seguridade e a paz como un dereito recoñecido na DUDH e como un compromiso nacional e internacional, identificando e avaliando o perigo das novas ameazas que xurdiron nos últimos tempos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB5.4.1. Diserta, en pequenos grupos, acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental das persoas, e aprecia a súa importancia para o exercicio do dereito á vida e á liberdade, elaborando e expresando as súas conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL 	

Ética e Cine. 2º de BACHARELATO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	TEMPOR
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<p>presentan sistemas ou formas de goberno que non respectan nin os DDHH nin a democracia</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ ECB5.4.2. Emprénde a elaboración dunha presentación, con soporte audiovisual, sobre algunhas das novas ameazas para a paz e a seguridade no mundo actual (terrorismo, abusos, violencia de xénero, homófoba, mafias internacionais, ataques cibernéticos, tráfico de armas de destrución masiva, de persoas e de órganos, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CSC 	TEMPOR

4.2. GRAO DE CONSECUCIÓN DA MATERIA E PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN [INDICE](#)

1ª AVALIACIÓN				Grao mínimo consec.	* Peso Cualific.	Instrumentos							Temas Transversais									
Tema/UD	Identif. contido	Identif. criterios	Compet. clave			Estándares de aprendizaxe	Comp Escrit	Comentario	Act Conc	Act. Síntese	Act Razom	Exp: Oral	Obs	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV		
BLOQUE 1. A DIGNIDADE DA PERSOA: CULTURAS E IDENTIDADES																						
1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. ▪ B1.2. ▪ B1.3. ▪ B1.4. ▪ B1.5. ▪ B1.6. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Interpretar e valorar a importancia da dignidade da persoa como o valor do que parte e no que se fundamenta a DUDH, subliñando os atributos inherentes á natureza humana e os dereitos inalienables e universais que derivan dela, como o punto de partida sobre o que deben xirar os valores éticos nas relacións humanas a nivel persoal, social, estatal e universal. ▪ B1.2. Interpretar e valorar a importancia da dignidade da persoa como o valor do que parte e no que se fundamenta a DUDH, subliñando os atributos inherentes á natureza humana e os dereitos inalienables e universais que derivan dela, como o punto de partida sobre o que deben xirar os valores éticos nas relacións humanas a nivel persoal, social, estatal e universal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EC.1.1.1. Valora a dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza, independentemente da súa relixión ou credo. 	80%	20%			X		X		X	X								
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ EC.1.1.2. Identifica os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade. 	60%	20%		X	X	X	X										X	
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ EC.1.2.1. Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc. 	40%	10%				X	X	X					X	X				
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ EC. 1.2.2. Identifica as relixións maioritarias no mundo e valora positivamente a aportación cultural que cada unha delas fai o desenvolvemento da humanidade 	80%	20%				X		X		X	X	X						
BLOQUE 2. A IGUALDADE E A VIOLENCIA DE XÉNERO																						
2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Valorar e respectar o concepto de igualdade de todos os seres humanos. ▪ B2.2. Recoñecer a importancia de valorar a igualdade das mulleres como persoas e cidadanas. ▪ B2.3. Establecer a importancia de que o Estado debe respectar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EC 2.1.1. Explicar os principios que deben rexer as relacións entre homes e mulleres, co fin de favorecer o seu cumprimento na sociedade en que vivan. ▪ EC 2.2.1. Establecer a impotancia nunha sociedade da inoirtancia do papel das mulleres. ▪ .EC 2.3.1. Establecer a impotancia nunha sociedade da incorporación activa das mulleres no plano social, político e laboral. 	80%	15%		X			X			X	X	X						

		e facer respectar os dereitos das mulleres.																		
	▪ B2.2.	▪ B2.4. Sociedades con modelos de desigualdade nas relación de parella e familiares.	▪ CCL	▪ EC2.4.1. Explicar en que consisten as relacións de parella e as relacións familiares.	50%	5%		X	X	X	X			X		X				
	▪ B2.3	▪ B2.5. Comparar sociedades con modelos que fomentan a igualdade nas relación de parella e familiares e o trato non discriminatorio das mulleres na vida social. ▪ B2.6. Léxico do bloque: violencia de xénero, violencia familiar, violencia doméstica, igualdade, identidade, patriarcado, teito de cristal etc..	▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE	▪ EC2.5.1. Valorar os dereitos fundamentais de todas as mulleres: igualdade, liberdade e identidade	50%	10%		X	X	X	X									X

2ª AVALIACIÓN					Grao mínimo consec.	* Peso Cualific.	Instrumentos						Temas Transversais						
Tema/ UD	Identif. contido	Identif. criterios	Compet. clave	Estándares de aprendizaxe			Comp Escrit	Comentario	Act Conc	Act. Sintese	Act Razom	Exp: Oral	Obs	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC
BLOQUE 3. A RESOLUCIÓN PACÍFICA DE CONFLICTOS																			
3	▪ B3.1	▪ B3.1. Establecer e valorar a relación con outros seres humanos para constituírmolos en persoas no sentido pleno.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CSIEE	▪ EC 3.1.1. Explicar os principios que deben rexer as relacións entre todos os seres humanos. ▪ EC 3.1.2. Formular a importancia da convivencia pacífica entre persoas diferentes, con crefos, relixión e opinións diferentes,	80%	50%	X		X		X	X		X		X			
	▪ B3.2	▪ B3.2. A necesidade de que nas sociedades primen os valores de paz, comprensión e tolerancia fronte a calquera outro tipo de consideracións	▪ CD ▪ CSIEE	▪ EC 3.2.1. Establecer a importancia nunha sociedade da importancia da convivencia entre todas as persoas. ▪ EC 3.2.2. Valorar a tolerancia, a comprensión e a empatía fronte a calquera outro sentimento nas relacións interpersoais. ▪ EC 3.2.3. Xustifica racionalmente o perigo que pode representar a violencia física, psíquica ou intelectual para por en grande risco os dereitos fundamentais da persoa de integridade persoal ou social	60%	30%		X	X	X	X								X
	▪ B3.3	▪ B3.3. Proxecto de vida persoal: límites e oportunidades que ofrecen as circunstancias persoais, e valores éticos que serven como guía.	CSIEE	▪ EC 3.3.1. Comprender a importancia nunha sociedade da resolución pacífica dos conflitos para conseguir unha convivencia pacífica	30%	20%	X		X		X	X			X	X			

3ª AVALIACIÓN				Grao mínimo consec.	* Peso Cualific.	Instrumentos						Temas Transversais									
Tema/UD	Identif. contido	Identif. criterios	Compet. clave			Estándares de aprendizaxe	Comp Escrit	Comentario	Act Conc	Act. Sintese	Act Razom	Exp: Oral	Obs	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	
BLOQUE 4. A POLÍTICA E OS DEREITOS HUMANOS																					
4	▪ B4.1	▪ B4.1. Concibir a democracia non só como unha forma de goberno, senón como un estilo de vida cidadá, consciente do seu deber como elemento activo da vida política, colaborando na defensa e na difusión dos dereitos humanos tanto na súa vida persoal como na social.	▪ CSC	▪ EC 4.1.1. Comprender a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes (defensa dos valores éticos e cívicos, respecto e tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza etc.).	60%	20%			X		X		X	X							
	▪ B4.2	▪ B4.2. Reflexionar acerca do deber da cidadanía e dos Estados de promover o ensino e a difusión dos valores éticos como instrumentos indispensables para a defensa da dignidade e os dereitos humanos, ante o perigo de ditaduras ou modelos totalitarios.	▪ CAA ▪ CSC	▪ EC 4.2.1. Xustificar racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e recoñece os retos que aínda teñen que superar. ▪ EC 4.2.2. Comentar o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos de demagoxias e totalitarismos, de tomar medidas de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vixencia, e a necesidade de respectalos en todo o mundo (deber de contribuír na construción dunha sociedade xusta e solidaria, fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas; honestidade, lealdade, pacifismo, prudencia, e mutua comprensión mediante o diálogo, etc.).	40%	10%		X	X	X	X								X		
	▪ B4.3	▪ B4.3. Apreciar a necesidade das leis xurídicas no Estado, para garantir o respecto aos dereitos humanos, e disertar acerca dalgúns dilemas morais nos que existe un conflito entre os deberes éticos, relativos á conciencia da persoa, e os deberes cívicos que lle imponen as leis xurídicas.	▪ CSC	▪ EC 4.3.1. Debatir acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia. ▪ EC 4.3.2. Valorar as institucións de voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos:	30%	20%			X	X	X				X	X					
	▪ B4.4	▪ B4.4. Valorar o deber de promoción dos DDHH por parte dos Estados.	▪ CAA ▪ CSC	▪ EC 4.4.1. Concibir a democracia non só como unha forma de goberno, senón como un estilo de vida cidadá, consciente do seu deber como elemento activo da vida política, colaborando na defensa e	30%	5%			X		X		X	X							

				na difusión dos dereitos humanos tanto na súa vida persoal como na social.															
BLOQUE 5. A XUSTIZA E A POLÍTICA																			
▪ B5.1	▪ B5.1. Apreciar a necesidade das leis xurídicas no Estado, para garantir o respecto aos dereitos humanos,	▪ CCL	▪ EC 5.1.1. Disertar acerca dalgúns dilemas morais nos que existe un conflito entre os deberes éticos, relativos á conciencia da persoa, e os deberes cívicos que lle impoñen as leis xurídicas.	60%	20%			X	X	X					X	X			
▪ B5.2	▪ B5.2. Valorar a DUDH como conxunto de ideais irrenunciabes, tendo presentes os problemas e as deficiencias na súa aplicación, especialmente no relativo ao ámbito económico e social, indicando a importancia das políticas de discriminación positiva no caso de colectivos marxinais ou discriminados por razón de etnia, sexo, condición sexual ou económica.	▪ CCL ▪ CSIEE	▪ EC 5.2.1. Explicar a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia. ▪ EC 5.2.2. Debatir acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia.	60%	10%			X		X		X	X			X			
▪ B5.3	▪ B5.3. Deficiencias na aplicación dos DDHH referidos ao económico e ao social	▪ CSC	▪ EC 5.3.1. Xustificar racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e recoñece os retos que aínda teñen que superar. ▪ EC 5.3.2. Sinalar algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e sociais (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego, á vivenda, etc.).	40%	10%			X		X		X	X			X			
▪ B5.4	▪ B5.4. Entender a seguridade e a paz como un dereito recoñecido na DUDH e como un compromiso nacional e internacional, identificando e avaliando o perigo das novas ameazas que xurdiron nos últimos tempos	▪ CSC ▪ CCL	▪ EC 5.4.1. Valorar e reflexionar acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental das persoas, e aprecia a súa importancia para o exercicio do dereito á vida e á liberdade, elaborando e expresando as súas conclusións. ▪ EC 5.4.2. Nomear algunhas das novas ameazas para a paz e a seguridade no mundo actual (terrorismo, abusos, violencia de xénero, homófoba, mafias internacionais, ataques cibernéticos, tráfico de armas de destrución masiva, de persoas e de órganos, etc.).	30%	5%		X	X	X	X									X

LEDA COMPETENCIAS

LEDA TRANSVERSAIS

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia a tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

CL	Comprensión lectora
EOE	Expresión oral e escrita
CA	Comunicación audiovisual
TIC	Tecnoloxías da información e comunicación
EMP	Emprendemento
EC	Educación cívica
PV	Prevención da violencia

LENDAS INSTRUMENTOS:

Comp. Escrit:	Composición ou Exame
Com Texto	Comentario de Texto
Act Conc	Actividades Conceptuais
Act Sintese	Actividades de Síntese
Act Razom	Actividades de Razoamento e Argumentación
Exp.Oral	Exposición Oral
Obs.	Observación na aula

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS [INDICE](#)

Por último apúntase, tamén, a oportunidade que brinda a materia para pór en práctica metodoloxías didácticas activas e contextualizadas que faciliten a participación do alumnado en traballos cooperativos, a realización de tarefas, a aprendizaxe baseada en problemas, o estudo de casos, o traballo por retos, etc., metodoloxías todas elas que lle confiren ao alumnado o papel de axente activo da súa propia formación.

En xeral, tratarase de:

- ✓ Potenciar unha autonomía progresiva, por parte das alumnas e dos alumnos, na obtención, análise e procesamento da información referida ás cuestións e problemas propostos.
- ✓ Promover a lectura e análise de textos, así como a composición de textos propios e exposicións orais e escritas.
- ✓ Manter un modelo de aprendizaxe funcional no cal as nocións que se van adquirindo sexan aplicadas á vida real.
- ✓ Normalizar o uso de vocabulario técnico específico e exixir uns niveis de rigor lóxico e de coherencia argumentativa tanto nas producións orais coma nas escritas.
- ✓ Promover o diálogo e o debate horizontal entre iguais como un medio para desenvolver estratexias de conceptualización, comunicación e empatía intelectual e emocional.
- ✓ Ofrecerlles ás alumnas e aos alumnos instrumentos e estratexias de autoanálise e autoavaliación para detectar os avances e carencias no proceso de aprendizaxe.
- ✓ Recorrer a fontes de información para profundizar en algún dos temas a tratar na aula, tales como bibliografía específica, Internet, filmografía, etc.

Para conseguir iso, resulta conveniente utilizar estratexias didácticas variadas, que combinen as estratexias expositivas con actividades de aplicación e estratexias de comprensión e indagación.

As estratexias expositivas

Preséntanlle ao alumnado, oralmente, ou mediante textos, un coñecemento xa elaborado que debe asimilar. Resultan adecuadas como introdución para cuestións introdutorias e panorámicas ou conceptos; especialmente aqueles máis abstractos e teóricos, que dificilmente o alumnado pode alcanzar só con axudas indirectas.

As estratexias de comentario e análise

A continuación da anterior estratexia ou como elemento motivador dalgún tema, preséntase ó alumnado unha serie de elementos multimedia textos, noticias de actualidade, argumentacións ou debates

problemáticos nos que debe poñer en práctica e utilizar reflexivamente conceptos, procedementos e actitudes para así adquirilos de forma consistente.

O emprego destas estratexias está máis relacionado coa aprendizaxe de procedementos, aínda que estes levan consigo, á súa vez, a adquisición de conceptos, dado que tratan de poñer o alumnado en situacións que fomenten a súa reflexión e poñan en xogo as súas ideas e conceptos. Tamén son moi útiles para a aprendizaxe e o desenvolvemento de hábitos, actitudes e valores.

A secuencia habitual de traballo na aula sería o seguinte:

- ❖ Motivación:
 - Presentación do tema.
 - Visionado dunha película en relación ó tema a tratar ou dun texto que presente a cuestión.
- ❖ Información do profesor/a:
 - Información básica para todo o alumnado
- ❖ Traballo persoal
 - Resposta a preguntas
 - Comentario de textos
 - Elaboración sínteses ou mapas conceptuais.
- ❖ Avaliación:
 - Corrección de todas as actividades realizadas (producións orais ou escritas, comentarios, exercicios...). A corrección das actividades fomenta a participación do alumnado na clase, aclara dúbidas e permítelle ao profesorado coñecer, de forma case inmediata, o grao de asimilación dos conceptos teóricos, o nivel co que se manexan os procedementos e os hábitos de traballo.
- ❖ Observación do traballo e da aprendizaxe realizada na aula.

Ó longo de cada curso, case con total seguridade si se ten en conta as particularidades de cada grupo de alumnado en cada curso académico, deberá tomarse unha decisión metodolóxica de importancia: decidir entre cumprir a temporalización prevista ou profundizar en certas cuestións ou temas de interese.

Se ben o aconsellable é cumprir a temporalización e presentar a totalidade dos temas e cuestións, isto dificulta, ou pode impedir incluso, abordar certos temas importantes e interesantes coa profundidade necesaria para a súa correcta asimilación, comprensión e relación con cuestións da vida social e personal ou de actualidade. Por iso, considérase que en cada situación concreta deberase optar pola solución que se considere máis axeitada para cumprir cos obxectivos da materia e da etapa fixados legalmente.

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS [INDICE](#)

Como materiais e recursos didácticos utilizaranse os seguintes:

- ☞ Fragmentos de textos significativos de autores relevantes respecto da problemática que se trata.
- ☞ Utilización das TICs, para diversas actividades:
 - ✓ Visionados de vídeos.
 - ✓ Filmografía que ilustre algún aspecto ou cuestión das que se trate
 - ✓ Busca e selección de información en internet
 - ✓ Realización de mapas conceptuais
 - ✓ Producción escrita de traballos, comentarios,...
 - ✓ Envío de cuestións ou producións escritas do alumnado por correo electrónico.
- ☞ Blog do profesorado para a consulta e descarga de información, realización de comentarios, consultas etc.
- ☞ Se é o caso, o libro de texto, en papel e/ou dixital, que se considere facilitador da labor da aprendizaxe.

7. CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN [INDICE](#)

7.1. CRITERIOS SOBRE CUALIFICACIÓN E AVALIACIÓN

Con carácter xeral.

Para a cualificación e avaliación do alumnado utilizaranse os indicadores de logro dos diferentes estándares de aprendizaxe. Estes indicadores de logro serán cualificados e cuantificados do seguinte modo:

INDICADOR DE LOGRO	CUANTIFICACIÓN
EXCELENTE	9/10
AVANZADO	7/8
SATISFACTORIO	5/6
BÁSICO	3/4
MOI BÁSICO / ESCASO	1/2

Instrumentos de Avaliación.

A avaliación do alumnado realizarase dun xeito variado e múltiple, sobre todo, en función das cuestións temáticas ou os estándares que se estean a desenvolver. Por iso realizaranse mediante as seguintes instrumentos, que serán valorados a través das diferentes rúbricas que figuran no punto seguinte:

Actividades:

- **Actividades conceptuais.** Nelas os alumnos e alumnas irán definindo conceptos e substituíndo, oral ou por escrito, e de forma progresiva as súas ideas previas polas desenvolvidas na clase. Deben ser capaces de manexar un vocabulario específico e definir con precisión e claridade os conceptos centrais de cada unidade.
- **Actividades de comentario de texto.** Fundamentalmente, o alumnado debe ser capaz de analizar un texto, identificando o seu tema, tese e ideas secundarias. Para iso, ten que poder expoñer os argumentos ou estruturas de razoamento do texto. Estes portfolios serán integrados

- **Actividades de síntese.** Este tipo de actividades están orientadas á comprensión dos contidos temáticos das diferentes unidades e á reelaboración dos devanditos contidos. O alumnado debería poder entender e expoñer os principais puntos do tema e razoar a partir deles, así como mostrar a estruturación dos contidos. Esta actividade poderá realizarse oralmente, dun xeito colaborativo, ou por escrito individualmente ou en grupo.
- **Actividades de razoamento e argumentación.** Supoñen unha maior autonomía por parte do alumnado, posto que debe elaborar unha idea fundamentada e apoiada nunha serie de argumentos. Esta actividade pode realizarse de forma escrita, como unha redacción, unha toma de postura ante unha tese, etc., ou oralmente, nunha exposición pública ou nun debate.

Observacións:

Todas as actividades realizadas na aula, orais e escritas, individualmente ou en grupo, serán obxecto de observación por parte do profesorado, e utilizados como un protocolo de rexistro para a avaliación de cada alumno e alumna. Para o protocolo de rexistro utilizaranse os indicadores de logro mencionados arriba.

Composicións escritas:

Tamén chamadas portfolios, xunto co resto de producións escritas das actividades anteriormente mencionadas.

Para considerar que o alumnado superou a materia deberá obter unha cualificación igual ou superior en cada unha das avaliacións. Ó finalizar o curso realizarase un exame final, ó que terán que presentarse o alumnado que non superase algunha das avaliacións anteriores. Só se examinarán de aquelas que non foran superadas ó longo do curso. Nesa proba avaliarase a consecución dos estándares de aprendizaxe máis importantes e que contribúen con maior peso na cualificación final e ponderaranse en función da dificultade que presentan. A cualificación para considerarse superada a materia será dun cinco (5). Tendo en conta que o alumnado que acude a esa proba está a desenvolver os mesmos contidos que xa se trataron nas avaliacións, e considerando que os estándares que se van a ter en conta para o deseño desa proba son aqueles considerados máis relevantes, a cualificación máxima outorgada será dun seis (6).

Na proba extraordinaria de setembro o alumnado deberá examinarse de toda a materia de Valores Éticos e seguiranse os mesmos criterios de avaliación que para a proba final da avaliación ordinaria. E, polos mesmos motivos, a cualificación no poderá superar unha nota de seis (6)

O alumnado que non respecte o principio de igualdade que debe rexer todas as probas obxecto de avaliación e intente, de calquera xeito, enganar ou perverter o sentido educativo e de valoración da aprendizaxe destas probas, non poderá volver a presentar ningunha outra proba escrita para a súa cualificación na materia. Terá que presentarse á convocatoria extraordinaria de setembro para ser avaliado nela.

Cada un dos instrumentos terá un peso diferente na cualificación de cada unha de las avaliacións. Así el peso para obter el indicador de logro de cada un dos estándares de aprendizaxe para cada contido será o seguinte:

- ☞ O conxunto de actividades diarias na aula e a participación activa na tarefa do aprendizaxe, valorarase ata un máximo de 30%
- ☞ O total das observacións, referidas á actitude de aprendizaxe, valorarase ata un máximo dun 20%
- ☞ As probas escritas obxectivas, como traballos ou exames, ata un máximo de 50%

Estes instrumentos deberán servir para establecer se os mínimos esixibles na materia foron conseguidos ou non. Os mínimos esixibles na materia de Filosofía de 1º de Bacharelato consistirán en todo o alumnado deberá ser capaz de:

1. Ler comprensivamente e analizar, de forma crítica, textos significativos e breves, pertencentes a pensadores destacados.
2. Argumentar e razoar os propios puntos de vista sobre as temáticas estudadas na unidade, de forma oral e escrita, con claridade e coherencia.
3. Seleccionar e sistematizar información obtida de diversas fontes.
4. Analizar e argumentar sobre propostas filosóficas, elaborando de forma individual ou colaboradora esquemas, mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles, mediante o uso de medios e plataformas dixitais.
5. Estructurar a información obtida e ofrecida polo profesorado, distinguindo entre ideas principais e secundarias, tese, argumentos e exemplos, conceptos fundamentais e significativos.
6. Producir composicións coherentes, ben estruturadas e con sentido, utilizando contidos e conceptos propios da materia e dos manexados nos estándares de aprendizaxe.

7.2. CRITERIOS SOBRE A PROMOCIÓN

BACHARELATO (Cursos 1º).

O Decreto 86/2015, no seu artigo 35 establece as condicións de promoción e repetición do alumnado de Bacharelato. En función do alí establecido, establécense

☐ CRITERIOS DE PROMOCIÓN DE 1º DE BAC A 2º DE BAC.

- Alumnado que supere todas as materias.
- Alumnado que teña avaliación negativa en dúas materias como máximo.
- O alumnado que promocióne de 1º de Bac a 2º de Bac con materias pendentes, deberá matricularse en 2º curso das materias pendentes de primeiro.

Para efectos deste apartado, só se computarán as materias que como mínimo o alumno ou a alumna deben cursar en cada un dos bloques. No bloque de materias de libre configuración autonómica só se computará Lingua Galega e Literatura, con independencia de que os alumnos e as alumnas poidan cursar máis materias do devandito bloque.

CRITERIOS DE REPETICIÓN.

En relación aos cursos.

- O alumnado poderá repetir cada un dos cursos de bacharelato unha soa vez como máximo.
- Excepcionalmente, poderá repetir un dos cursos unha segunda vez, logo do informe favorable do equipo docente.

En relación ao número de materias.

- O alumnado que teña máis de dúas materias suspensas.

CONTINUIDADE ENTRE MATERIAS DE BACHARELATO

O 2º curso de Bachelato onde se imparte esta materia é en si mesmo término e fin de etapa.

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E PRÁCTICA DOCENTE [INDICE](#)

Os indicadores de logro para os estándares establecidos na táboa do punto 4.2. e coa escala que figura no punto anterior (7.1) : **excelente, avanzado, satisfactorio, básico e moi básico ou escaso**. Para concretalos utilizaranse as rúbricas para as actividades sinaladas como instrumentos de avaliación no punto anterior.

RÚBRICA PARA AVALIAR A RESOLUCIÓN INDIVIDUAL DE EXERCICIOS:

	EXCELENTE	AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	MOI BÁSICO / ESCASO
NÚMERO DE EXERCICIOS RESOLTOS	Realiza o 90 % dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 90 e o 80% dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 80 e o 70% dos exercicios que se propoñen.	Realiza entre o 70 e o 60% dos exercicios que se propoñen.	Realiza menos do 60% dos exercicios que se propoñen.
PROCEDEMENTO E RESULTADOS DOS EXERCICIOS RESOLTOS	Desenvolve o procedemento, detállao, preséntao organizadamente e obtén o resultado correcto.	Desenvolve o procedemento, detállao, preséntao pouco organizado e obtén o resultado correcto.	Desenvolve o procedemento, detállao, non o organiza e obtén o resultado correcto.	Desenvolve o procedemento e obtén o resultado correcto.	Non desenvolve o procedemento e non obtén o resultado correcto.

RÚBRICA PARA AVALIAR ACTIVIDADES DE RAZOAMENTO E ARGUMENTACIÓN.

	EXCELENTE	AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	MOI BÁSICO / ESCASO
VOCABULARIO E CONCEPTOS	Utiliza un vocabulario e conceptos adecuados e a exposición é coherente coas ideas formuladas.	O vocabulario e os conceptos son adecuados e a exposición é clara na presentación das ideas formuladas.	Fáltalle vocabulario e/ou conceptos e ten algún problema para expresar correctamente as súas ideas.	Ten un vocabulario e uns conceptos moi básicos e problemas para transmitir con claridade as súas ideas.	Ten un vocabulario moi básico e non logra transmitir con claridade as súas ideas.

ARGUMENTACIÓN	Todas as ideas expostas están ben argumentadas.	Unha das ideas non está ben argumentada.	Dúas das ideas non están ben argumentadas.	Máis de tres ideas non están ben argumentadas.	Ningunha idea está ben argumentada.
DOMINIO DO TEMA	Mostra coñecemento profundo e dominio total do tema e dos conceptos.	Mostra coñecemento e dominio do tema. Utiliza conceptos axeitados	O coñecemento e o dominio do tema é regular. Os conceptos son poucos ou pouco axeitados	O coñecemento e o dominio do tema é malo. Falta conceptualización	Non mostra coñecemento, conceptualización nin dominio do tema.
REFERENCIAS AUTORES	Cita máis de tres referencias relevantes durante a súa participación.	Cita tres referencias relevantes durante a súa participación.	Cita dúas referencias durante a súa participación e só unha foi relevante.	Cita só unha referencia durante a súa participación e non foi relevante.	Non cita referencias durante a súa participación.

RÚBRICA PARA AVALIAR EXERCICIOS ESCRITOS E COMENTARIOS DE TEXTO.

	EXCELENTE	AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	MOI BÁSICO / ESCASO
CONTIDO	Trata o contido que se pediu e relaciona con contidos teóricos traballados.	Nalgúns parágrafos non se tratan contidos nin o tema que se pediu.	Un 60% do texto non ten relación co contido que se traballa ou co tema.	Algúns parágrafos fan alusión ao tema que se trata e ós contidos traballados.	Só se menciona o tema, pero non se desenvolve nin se relaciona con outros temas.
COHERENCIA DE IDEAS	Presenta ideas coherentes, ben expresadas e sen erros. Relaciona as ideas e os conceptos axeitadamente	Presenta ideas ben expresadas pero con algún erro de expresión ou de contido. Relaciona algunha idea e algún concepto.	Presenta ideas que son expresadas dun xeito pouco claro ou cunha estrutura pouco coherente e pouca relación dos conceptos.	Presenta ideas sen estrutura e sen moita coherencia nin relación entre conceptos.	Presenta algunha idea pero sen estrutura e con pouca coherencia e sen relación. Non utiliza conceptos axeitados
CLARIDADE DE EXPOSICIÓN DAS IDEAS	As ideas están ben estruturadas en parágrafos claramente definidos e acordes coas ideas máis importantes do texto.	A estrutura dos parágrafos está acorde coas ideas do texto.	A estrutura dos parágrafos é sinxela, pero correcta, acorde coas ideas do texto.	A estrutura está pouco definida.	O texto non ten estrutura lóxica nos seus parágrafos, ou non se fai separación de ideas. É un só parágrafo sen estrutura.

REDACCIÓN	O traballo está ben estruturado e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo está ben estruturado nun 80% e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo está ben estruturado nun 50% e cumpre na súa totalidade coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo está ben estruturado nun 50% pero non cumpre coa estrutura de introdución, desenvolvemento e conclusión.	O traballo non está estruturado e ten introdución, desenvolvemento e conclusión.
ORTOGRAFÍA	O texto non presenta erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten menos de 3 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten entre 4 e 6 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten entre 6 e 10 erros ortográficos (puntuación, acentuación e gramática).	O texto ten máis de 10 erros ortográficos.
PRESENTACIÓN E LIMPEZA	O traballo está presentado con pulcritude e limpeza.	O traballo está presentado con pulcritude pero ten un risco.	O traballo está presentado con pulcritude pero ten dous ou tres riscos.	O traballo ten dobreces e máis de tres riscos.	O traballo está presentado con un gran número de dobreces e riscos.
EXTENSIÓN	O exercicio escrito adáptase á extensión esixida.	O exercicio escrito presenta media páxina máis da extensión esixida.	O exercicio escrito presenta unha páxina máis da extensión esixida.	O exercicio escrito presenta dúas páxinas máis da extensión esixida.	O exercicio escrito presenta máis de dúas páxinas da extensión esixida.

RÚBRICA PARA AVALIAR A EXPOSICIÓN ORAL E TRABALLOS ORAIS.

	EXCELENTE	AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	MOI BÁSICO / ESCASO
EXPRESIÓN ORAL	Utiliza un vocabulario adecuado e a exposición é coherente.	O vocabulario é adecuado e a exposición é clara.	Fáltalle vocabulario e ten algún problema para expresar correctamente as súas ideas.	Manexa un vocabulario moi básico e ten problemas para transmitir con claridade as súas ideas.	Ten un vocabulario moi básico e non logra transmitir con claridade as súas ideas.

INCLUSIÓN DOS ASPECTOS RELEVANTES	Expón claramente o traballo e achega referencias aos coñecementos traballados.	Expón claramente o traballo, pero non relaciona toda a exposición cos coñecementos traballados.	Expón claramente o traballo, pero non o relaciona cos coñecementos traballados.	Ten dificultade para expoñer o traballo porque non entende os coñecementos traballados.	Non expón o traballo nin coñece os conceptos traballados necesarios para a súa realización.
RECURSOS DIDÁCTICOS	A exposición acompáñase con soportes audiovisuais en diversos formatos, especialmente atractivos e de moita calidade.	Soporte visual adecuado e interesante na súa xusta medida.	Soporte visual adecuado.	Soporte visual non adecuado.	Sen soporte visual.
EXPLICACIÓN DO PLAN DE TRABALLO	Explica cada paso con detalle, con lóxica e cronoloxicamente na orde na que o realizou.	Explica todos os pasos claramente, pero leouse un pouco coa orde.	Explica todos os pasos claramente, pero leouse na orde e foi necesario reorganizalo a través de preguntas.	Presenta dificultade á hora de diferenciar os pasos que deu e necesita axuda para explicalos con claridade.	Non identifica os pasos que deu nin é capaz de reconducir o discurso de forma guiada.
EXPRESIVIDADE	As súas expresividade e entusiasmo e a súa linguaxe corporal xeran un forte interese sobre o tema.	Expresividade, entusiasmo e linguaxe corporal xeran en ocasións interese, aínda que algunhas veces se perde e non presenta toda a información.	Expresividade, entusiasmo e linguaxe corporal xeran algunhas ocasións interese, aínda que moitas veces se perde e non presenta toda a información.	Mostrase unha actitude pasiva e non xera moito interese, pero algunhas veces, cando fala de algo que lle gusta moito, é capaz de mostrar algo de entusiasmo.	Actitude pasiva e desinteresada. Non xera interese na forma de falar.
TEMPO	O alumno utilizou o tempo adecuado e cerrou correctamente a presentación.	O alumno utilizou un tempo axustado, pero cun final precipitado ou longo por falta de control do tempo.	O alumno utilizou o tempo adecuado, pero faltoulle cerrar a súa presentación; ou ben non utilizou o tempo adecuado, pero incluíu todos os puntos da súa presentación.	Excesivamente longo ou insuficiente para poder desenvolver o tema correctamente.	O alumno esqueceu por completo o tempo que tiña e saíu do tema.
VOLUME DE VOZ	O seu volume de voz é adecuado, suficientemente alto como para ser escoitado desde todas as partes da aula, sen ter que berrar.	O seu volume de voz é adecuado e alto para ser escoitado por todos, aínda que, ás veces, cando dubida, baixa o volume.	Non é escoitado por toda a aula cando fala en voz alta, agás se sente moi seguro e aumenta o seu volume de voz por uns segundos.	O seu volume de voz é medio e ten dificultades para ser escoitado por todos na aula.	O seu volume de voz é moi baixo como para ser escoitado por todos na aula.

RÚBRICA PARA AVALIAR COMENTARIOS DE TEXTO

	EXCELENTE	AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	MOI BÁSICO / ESCASO
CLARIDADE DE EXPOSICIÓN IDEAS	As ideas están ben estruturadas en parágrafos claramente definidos e acordes coas ideas máis importantes do texto.	A estrutura dos parágrafos está acorde coas ideas do texto.	A estrutura dos parágrafos é sinxela, pero correcta, acorde coas ideas do texto.	A estrutura está pouco definida.	O texto non ten estrutura lóxica nos seus parágrafos ou simplemente non se fai separación de ideas mediante parágrafos, é un só parágrafo sen estrutura.
CRÍTICA	Analiza todas as ideas que expón o autor, establece comparacións con outros autores e textos, e proporciona a súa opinión acerca do tema, fundamentada no coñecemento deste e documentada con outras lecturas.	Analiza todas as ideas que expón o autor, establece comparacións con outros autores e textos, e proporciona a súa opinión acerca do tema, pero non está ben fundamentada no coñecemento deste nin documentada con outras lecturas.	Identifica as ideas do autor, analízalas e desenvólveas pero sen comentarios.	Identifica as ideas do autor, pero non as analiza e non as comprende con claridade.	Non identifica as ideas do autor e mostra confusión de ideas.
FORTE	A fonte está citada correctamente.	A fonte está citada, pero falta un dato.	A fonte está citada, pero faltan algúns datos.	A fonte está citada, pero de xeito incorrecto: inclúe datos que non corresponden e omite outros que si son importantes segundo o establecen as metodoloxías.	A fonte non está citada ou está mal citada, de tal forma que é imposible acceder a ela coa información proporcionada.
GRAMÁTICA ORTOGRAFÍA	Non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	Case non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	Existen dous erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	Existen tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.	Existen máis de tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación.

EXTENSIÓN	A extensión do texto é a adecuada, pois presenta a totalidade de ideas importantes do contido lido, ademais dunha reflexión do alumno.	A extensión do texto é adecuada, pois presenta case a totalidade de ideas importantes do contido.	A extensión do texto é pouco adecuada, pois é lixeiramente curto ou lixeiramente extenso.	A extensión do texto é inadecuada, pois non trata a totalidade das ideas do contido ou ben é máis extenso do conveniente.	A extensión do texto é completamente inadecuada: é demasiado breve ou demasiado extenso.
------------------	--	---	---	---	--

RÚBRICA PARA A AVALIACIÓN DUN EXAME

	EXCELENTE	AVANZADO	SATISFACTORIO	BÁSICO	MOI BÁSICO / ESCASO
PRECISIÓN NAS RESPOSTAS	Todas as respostas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	Case todas as respostas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	A maioría das respostas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	Poucas respostas desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.	A maioría das respostas non desenvolven o tema con claridade, precisión e concisión.
VOCABULARIO E CONCEPTOS	Utiliza un vocabulario e conceptos adecuados e a exposición é coherente coas ideas formuladas.	O vocabulario e os conceptos son adecuados e a exposición é clara na presentación das ideas formuladas.	Fáltalle vocabulario e/ou conceptos e ten algún problema para expresar correctamente as súas ideas.	Ten un vocabulario e uns conceptos moi básicos e problemas para transmitir con claridade as súas ideas.	Ten un vocabulario moi básico e non logra transmitir con claridade as súas ideas.
DOMINIO DO TEMA	Mostra coñecemento profundo e dominio total do tema e dos conceptos.	Mostra coñecemento e dominio do tema. Utiliza conceptos axeitados	O coñecemento e o dominio do tema é regular. Os conceptos son poucos ou pouco axeitados	O coñecemento e o dominio do tema é malo. Falta conceptualización	Non mostra coñecemento, conceptualización nin dominio do tema.
NÚMERO DE PREGUNTAS RESPONDIDAS	Todas as preguntas están respondidas.	Respondeu polo menos o 90% das preguntas.	Respondeu polo menos o 80% das preguntas.	Respondeu polo menos o 70% das preguntas.	Respondeu menos do 70% das preguntas.

GRAMÁTICA ORTOGRAFÍA	Non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Case non hai erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Hai dous erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto ten algunha dificultade para entenderse.	Hai tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto enténdese con dificultade.	Hai máis de tres erros gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto non se entende.
PRESENTACIÓN	Todas as respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Case todas as respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioría das respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Poucas respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioría das respostas non están presentadas con limpeza e pulcritude.

9. ORGANIZACIÓN ACTIVIDADES , SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE MATERIAS PENDENTES [INDICE](#)

Neste curso académico non hai alumando con esta materia pendente.

10. ORGANIZACIÓN DOS PROCEDEMENTO PARA ACREDITAR COÑECEMENTOS [INDICE](#)

Nesta materia non é necesario acreditar coñecementos previos..

11. AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS A ADOPTAR [INDICE](#)

A avaliación inicial realizarase en todos os grupos do centro educativo nas datas que se establezan por parte da CCP do centro.

O obxectivo desta avaliación inicial será dobre:

- a) Por unha parte establecer o nivel de coñecementos previos do alumnado individual e como grupo de clase.
- b) Por outra, a detección de problemas de aprendizaxe ou de competencias básicas do alumnado.

As actividades de **establecemento de coñecementos previos** serán:

- ☞ Actividade pregunta-resposta sobre o tema introducido polo profesorado, co fin de facilitar unha idea precisa sobre de onde se parte.
- ☞ Repaso das nocións xa vistas con anterioridade e consideradas necesarias para a comprensión da unidade, tomando nota das lagoas ou dificultades detectadas.
- ☞ Introducción de cada aspecto teórico aténdose ao seu contexto e á súa importancia para temas actuais e cotiáns, sempre que iso sexa posible.
- ☞ Actividade de definición de conceptos clave por parte do alumnado para reforzar a expresión e a organización e estruturación mental de información.
- ☞ Responder a unha serie de cuestións elaboradas en relación con un texto seleccionado para establecer o grao de comprensión sobre o mesmo.

Os resultados obtidos serán postos en común na sesión de avaliación inicial que se realizará nas datas establecidas pola xefatura de estudos, e aprobadas pola CCP, do centro.

Nesa mesma sesión adoptaranse as decisións consensuadas que se adoptaran para atender as necesidade individuais ou grupais encamiñadas a resolver os problemas de aprendizaxe detectados.

12. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE [INDICE](#)

Un dos principios básicos que ha ter en conta a intervención educativa é o da individualización, consistente en que o sistema educativo ofrezca a cada alumno e alumna a axuda pedagóxica que necesite en función das súas motivacións, intereses e capacidades de aprendizaxe. Xorde diso a necesidade de atender esta diversidade.

No Bacharelato, etapa na que as diferenzas persoais en capacidades específicas, motivación e intereses adoitan estar bastante definidas, a organización do ensino permite que os propios alumnos e alumnas resolvan esta diversidade mediante a elección de modalidades e optativas. Non obstante, é conveniente dar resposta, xa desde as mesmas materias, a un feito constatable: a diversidade de intereses, motivacións, capacidades e estilos de aprendizaxe que os alumnos e alumnas manifestan.

É preciso, daquela, ter en conta os estilos diferentes de aprendizaxe dos alumnos e alumnas e adoptar as medidas oportunas para afrontar esta diversidade. Hai estudantes reflexivos (detéñense na análise dun problema) e estudantes impulsivos (responden moi rapidamente); estudantes analíticos (pasan lentamente das partes ao todo) e estudantes sintéticos (abordan o tema desde a globalidade); uns traballan durante períodos longos e outros necesitan descansos; algúns necesitan ser reforzados continuamente e outros non; hainos que prefiren traballar sós e hainos que prefiren traballar en pequeno ou gran grupo.

Dar resposta a esta diversidade non é tarefa doada, pero si necesaria, pois a intención última de todo proceso educativo é lograr que os alumnos e alumnas alcancen os obxectivos propostos.

Como actividades de **detección de coñecementos previos** suxerimos:

- Debate e actividade pregunta-resposta sobre o tema introducido polo profesorado, co fin de facilitar unha idea precisa sobre de onde se parte.
- Repaso das nocións xa vistas con anterioridade e consideradas necesarias para a comprensión da unidade, tomando nota das lagoas ou dificultades detectadas.
- Introducción de cada aspecto teórico aténdose ao seu contexto e á súa importancia para temas actuais e cotiáns, sempre que iso sexa posible.

Como actividades **de consolidación** suxerimos:

- Realización de exercicios apropiados e todo o abundantes e variados que sexa preciso, co fin de afianzar os contidos teóricos, culturais e léxicos traballados na unidade.
- Traballo cos textos complementarios de cada unidade para asentir e consolidar os coñecementos adquiridos.

Esta variedade de exercicios cumpre, así mesmo, a finalidade que perseguimos. Coas actividades de recuperación-ampliación, atendemos non só os alumnos e alumnas que presentan problemas no proceso de aprendizaxe, senón tamén aqueles que alcanzaron no tempo previsto os obxectivos propostos.

As distintas formas de agrupamento do alumnado e a súa distribución na aula inflúen, sen dúbida, en todo o proceso. Entendendo o proceso educativo como un desenvolvemento comunicativo, é de grande importancia ter en conta o traballo en grupo, recurso que se aplicará en función das actividades que se vaian realizar —concretamente, por exemplo, nos procesos de análise e comentario de textos—, pois consideramos que a posta en común de conceptos e ideas individuais xera unha dinámica creativa e de interese nos alumnos e alumnas.

Concederáselle, non obstante, grande importancia noutras actividades ao traballo persoal e individual; en concreto, aplicarase nas actividades de síntese/resumo e nas de consolidación, así como nas de recuperación e ampliación.

Teremos que acometer, pois, o tratamento da diversidade no Bacharelato desde dúas vías:

1. A atención á diversidade na programación dos contidos, presentándoos en dúas fases: a información xeral e a información básica, que se tratará mediante esquemas, resumos, paradigmas, etc.
2. A atención á diversidade na programación das actividades. As actividades constitúen un excelente instrumento de atención ás diferenzas individuais dos alumnos e alumnas. A variedade e a abundancia de actividades con distinto nivel de dificultade permiten a adaptación, como dixemos, ás diversas capacidades, intereses e motivacións.

13. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS TRANSVERSAIS [INDICE](#)

O tratamento dos diferentes temas transversais nas respectivas unidades didácticas concréntanse na táboa que figura no punto 4.2.

14. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES [INDICE](#)

Realizaranse as actividades complementarias propostas e aprobadas pola CCP e que figuran na Programación Xeral Anual do centro.

Proporase unha visita ó Xulgado de Lugo ou de Santiago de Compostela coa idea de asistir a algúns xuízos dos que alí se celebran, tanto en un Xulgado de Instrución, como en algún outro Xulgado do Civil ou Penal dos que alí se celebran.

Esta actividade ten como obxectivo concretar e reforzar os contidos dos Bloques nº 3 e nº 5, así como desenvolver aspectos que se presentan nos Bloques 1 e 2, e que se relacionan e se incardinan con contidos dos mencionados en primeiro lugar. Trátase, en definitiva, de "visualizar " dun xeito práctico determinados estándares de aprendizaxe e traballar dun xeito colectivo, pero á vez moi personal, competencias clave moi presentes non só nos contidos da materia, senón tamén nos boxectivos da materia e na súa contribución ós xerais de etapa.

15. REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN [INDICE](#)

A revisión, avaliación e posterior modificación da programación realizarase, tal e como é preceptivo, a través da memoria anual de departamento. No centro educativo utilízase para iso un modelo estandarizado, e aprobado no seu día pola CCP do centro, que inclúe unha reflexión sobre a práctica docente.

Sen perxuízo dese modelo, si que conviría que o profesorado do departamento reflexionase sobre diferentes aspectos da súa práctica docente e sobre o proceso de ensino e aprendizaxe. Para facilitar iso pódense utilizar unha serie de indicadores como os que se propoñen a continuación.

MOTIVACIÓN DO ALUMNADO

	INDICADORES	VALORACIÓN	PROPOSTAS DE MELLORA
MOTIVACIÓN DO ALUMNADO	1. Proporciona un plan de traballo ó principio de cada unidade.		
	2. Considera situacións que introduzan a unidade (lecturas, debates, diálogos...).		
	3. Relaciona as aprendizaxes con aplicacións reais ou coa súa funcionalidade.		
	4. Informa sobre os progresos conseguidos e as dificultades encontradas.		
	5. Relaciona os contidos e as actividades cos intereses do alumnado.		
	6. Estimula a participación activa dos estudantes na clase.		
	7. Promove a reflexión dos temas tratados.		

DESENVOLVEMENTO DA ENSIANZA

	INDICADORES	VALORACIÓN	PROPOSTAS DE MELLORA
DESENVOLVEMENTO DA ENSIANZA	1. Resume as ideas fundamentais discutidas antes de pasar a unha nova unidade ou tema con mapas conceptuais, esquemas...		
	2. Cando introduce conceptos novos, relaciónaos, se é posible, cos xa coñecidos; intercala preguntas aclaratorias; pon exemplos...		

	3. Ten predisposición para aclarar dúbidas e ofrecer asesorías dentro e fóra das clases.		
	4. Optimiza o tempo dispoñible para o desenvolvemento de cada unidade didáctica.		
	5. Utiliza axuda audiovisual ou doutro tipo para apoiar os contidos na aula.		
	6. Promove o traballo cooperativo e mantén unha comunicación fluída cos estudantes.		
	7. Desenvolve os contidos dunha forma ordenada e comprensible para os alumnos e as alumnas.		
	8. Presenta actividades que permitan a adquisición dos estándares de aprendizaxe e as destrezas propias da etapa educativa.		
	9. Presenta actividades de grupo e individuais.		

SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSEÑANZA-APRENDIZAXE

	INDICADORES	VALORACIÓN	PROPOSTAS DE MELLORA
SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSEÑANZA- APRENDIZAXE	1. Realiza a avaliación inicial ao principio do curso para axustar a programación ó nivel do alumnado.		
	2. Detecta os coñecementos previos de cada unidade didáctica.		
	3. Revisa, con frecuencia, os traballos propostos na aula e fóra dela.		
	4. Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e como pode melloralas.		
	5. Corrixe e explica de forma habitual os traballos e as actividades dos alumnos e das alumnas, e dá pautas para a mellora das súas aprendizaxes.		
	6. Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de xeito equilibrado a avaliación dos diferentes contidos.		
	7. Favorece os procesos de autoavaliación e coavaliación.		
	8. Propón novas actividades que faciliten a adquisición de obxectivos cando estes non foron alcanzados suficientemente.		
	9. Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivos foron alcanzados con suficiencia.		
	10. Utiliza diferentes técnicas de avaliación en función dos contidos, do nivel dos estudantes, etc.		
	11. Emprega diferentes medios para informar dos resultados aos estudantes e aos pais.		